

ความดีของวิชานิพนธ์ฉบับนี้

ขอมอบแก่...

บุพการี

และ

คณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์

การผันลักษณะในภาษาเมียน

นายวิชัย กฤตประโยชน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-142-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016270

| 1030 5385

ASPECT IN MIEN

Mr. Wichai Kritprayoch

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-142-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การณ้ลักษณะในภาษาเขียน
โดย	นายวิชัย กฤตประโชชน์
ภาควิชา	ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.วิจินต์ ภาณุพงศ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรศิริ วงศ์วิภาณนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิจัย กฤตประโยชน์ : การณ์ลักษณะในภาษาเมียน (ASPECT IN MIEN) อ.ที่ปรึกษา :
อาจารย์ ดร.กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา ; อ.ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร.
ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ, 223 หน้า. ISBN 974-577-142-2

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะจำแนกประเภทของการณ์ลักษณะ และจัดประเภททางไวยากรณ์
ของรูปแสดงการณ์ลักษณะในภาษาเมียนหรือภาษาเย้า โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในนิทานเมียน
5 เรื่อง ซึ่งเก็บข้อมูลที่บ้านห้วยแม่ซ้าย จังหวัดเชียงราย ส่วนประเภททางไวยากรณ์ของรูปแสดงการณ์
ลักษณะ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาเท่านั้น

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภาษาเมียนมีการณ์ลักษณะใหญ่ ๆ 2 ประเภทคือ การณ์ลักษณะสมบูรณ์ และการณ์ลักษณะไม่
สมบูรณ์ การณ์ลักษณะสมบูรณ์แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ การณ์ลักษณะสืบพจน์ การณ์ลักษณะลุล่วง และ
การณ์ลักษณะประลบการณ์ ส่วนการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ การณ์ลักษณะเกิดซ้ำ และ
การณ์ลักษณะดำเนินต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 ชนิดย่อยคือ การณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ การณ์ลักษณะ
ทรงสภาพ การณ์ลักษณะดำเนินอยู่ และการณ์ลักษณะคงเดิม

ส่วนประเภททางไวยากรณ์ของรูปแสดงการณ์ลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับคำกริยานั้น มี
2 ประเภทคือ คำช่วยกริยา และ กลวิธีทางไวยากรณ์ คำช่วยกริยาที่สามารถแสดงการณ์ลักษณะได้
แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ 1) คำช่วยหน้ากริยา มี 3 คำ ได้แก่ /?iət4/ แสดงการณ์ลักษณะสืบพจน์
/tshwə:2/ และ /kɛ:ŋ3/ แสดงการณ์ลักษณะคงเดิม 2) คำช่วยหลังคำกริยา มี 4 คำ ได้แก่
/liw6/ แสดงการณ์ลักษณะลุล่วง /tɕiə5/ แสดงการณ์ลักษณะประลบการณ์ /tɕiəŋ4/ แสดง
การณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ และการณ์ลักษณะทรงสภาพ และ /kwə:1/ แสดงการณ์ลักษณะดำเนินอยู่
ส่วนกลวิธีทางไวยากรณ์ที่สามารถแสดงการณ์ลักษณะได้มี 2 วิธีคือ 1) การซ้ำกริยา เพื่อแสดงการณ์
ลักษณะเกิดซ้ำหรือการณ์ลักษณะดำเนินอยู่ 2) การเรียงกริยา โดยมีคำว่า /miŋ3/ "ไป" หรือ
/ta:j3/ "มา" ปรากฏเป็นคำกริยารองในโครงสร้างวลีหลายกริยาเพื่อแสดงการณ์ลักษณะลุล่วง

ภาควิชา ภาษาคำสตร์
สาขาวิชา ภาษาคำสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อ วิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงวงกลมเดียว

WICHAI KRITPRAYOCH : ASPECT IN MIEN. THESIS ADVISOR : KINGKARN THEPKANJANA, Ph.D. ; THESIS CO-ADVISOR : ASSOC. PROF. THERAPHAN LUANGTHONGKUM, Ph.D. 223 pp. ISBN 974-577-142-2

This study aims at investigating the types of aspect and classifying the grammatical categories of aspect markers in Mien or Yao. The aspect markers investigated are those related to verbs only. This analysis is based on the data found in five Mien folk-tales collected at Ban Huaaj Mae Sai, Chiangrai Province.

The results of the analysis are as follows:

In Mien, there are two major types of aspect : perfective and imperfective. The perfective aspect can be subclassified into three types : instantative, completive and experiential. The imperfective aspect can be subclassified into two types : repetitive and durative. The durative aspect can be in turn subclassified into four types : progressive, stative, continuative, and persistive.

The grammatical categories of the aspect markers that are related to verbs are of two types : auxiliaries and grammatical devices. The auxiliaries expressing aspects are 1) preverbal auxiliaries, namely, /ʔiat4/ indicating the instantative aspect; /tshɔ:2/ and /kɛ:ŋ3/ indicating the persistive aspect; 2) postverbal auxiliaries, namely, /liw6/ indicating the completive aspect; /tɕiə5/ indicating the experiential aspect; /tɕiən4/ indicating both the progressive and stative aspects; and /kɔ:l/ indicating the continuative aspect. The grammatical devices expressing aspects are of two types : verb reduplication which indicates both the repetitive and continuative aspects; and verb serialization by which /miŋ3/ "to go" or /ta:j3/ "to come" occur as the subsidiary verbs in serial verb constructions in order to indicate the completive aspect.

ภาควิชา ภาษาคำสัตร์
สาขาวิชา ภาษาคำสัตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
..... ๘ ธันวาคม ๒๕๓๒

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาอย่างสูงยิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษาคือ อาจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา และ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ และแนวความคิด ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันมีค่ายิ่งต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อีกทั้งยังได้ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรน ภาณุพงศ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ชรศิริ วงศ์วิภาณนท์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ภาษาศาสตร์ให้แก่ผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างจริงจัง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อื่น ๆ ตลอดจนผู้บอกภาษาทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและระลึกถึงความรักและความห่วงใยของบิดา-มารดา ผู้เฒ่าอากง และสนับสนุนผู้วิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบพระคุณคุณพี่ทรงชัยและคุณพี่พรเทพ กฤตประโชชน์ ผู้ซึ่งให้กำลังใจและสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา และเนื่องจากผู้วิจัยได้รับทุนการวิจัยบางส่วนจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณคุณวิรัตน์ วาริชกุลจงเจริญ และคุณวันทนีย์ เกิดผล ที่ได้ช่วยพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่ เป็นอย่างดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคนเมืองและภาษาเมือง.....	1
1.1.1 ประวัติความเป็นมาและการตั้งถิ่นฐาน.....	1
1.1.2 ลักษณะภาษาเมือง.....	3
1.1.2.1 ระบบเสียง.....	3
1.1.2.2 โครงสร้างพยางค์ คำ วลี และประโยค.....	7
1.2 ความเป็นมาของปัญหา.....	9
1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	10
1.4 สมมุติฐานในการวิจัย.....	11
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
1.6 คำย่อที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	11
1.7 คำศัพท์เทคนิคไทย-อังกฤษที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	12
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	14
2.1 การณ์ลักษณะ (aspect) และกาล (tense).....	14
2.1.1 คำจำกัดความ.....	18
2.1.1.1 การณ์ลักษณะ.....	19
2.1.1.2 กาล.....	21
2.1.2 ความแตกต่างระหว่างการณ์ลักษณะและกาล.....	25
2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะและกาล.....	25

	หน้า
2.2 การแบ่งประเภทของการณ์ลักษณะ.....	26
2.2.1 การณ์ลักษณะสมบูรณ์ (perfective).....	27
2.2.2 การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ (imperfective).....	29
2.3 กลวิธีแสดงการณ์ลักษณะ.....	32
บทที่ 3 ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย.....	37
3.1 ขอบเขตของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	37
3.2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
3.2.1 วิธีเก็บข้อมูล.....	39
3.2.2 วิธีเลือกผู้บอกภาษา.....	40
3.2.3 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
บทที่ 4 ประเภทของการณ์ลักษณะในภาษาเมียน.....	42
4.1 การณ์ลักษณะสมบูรณ์ (perfective).....	42
4.1.1 การณ์ลักษณะฉับพลัน (instantative).....	43
4.1.2 การณ์ลักษณะคล่อง (completive).....	45
4.1.3 การณ์ลักษณะประสบการณ์ (experiential).....	51
4.2 การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ (imperfective).....	51
4.2.1 การณ์ลักษณะเกิดซ้ำ (repetitive).....	52
4.2.2 การณ์ลักษณะดำเนินต่อเนื่อง (durative).....	54
4.2.2.1 การณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ (progressive).....	55
4.2.2.2 การณ์ลักษณะทรงสภาพ (stative).....	56
4.2.2.3 การณ์ลักษณะดำเนินอยู่ (continuative).....	58
4.2.2.4 การณ์ลักษณะคงเดิม (persistence).....	60
บทที่ 5 ประเภททางไวยากรณ์ของรูปแสดงการณ์ลักษณะในภาษาเมียน.....	63
5.1 คำช่วยกริยา (auxiliary).....	63
5.1.1 เกณฑ์ในการระบุคำช่วยกริยา.....	64
5.1.1.1 เกณฑ์ทางความหมาย.....	64
5.1.1.2 เกณฑ์ทางโครงสร้าง.....	64

	หน้า
5.1.2 ประเภทของคำช่วยกริยา.....	68
5.1.2.1 คำช่วยหน้ากริยา (preverbal auxiliary).....	68
5.1.2.1.1 ʋiət4 แสดงการณ์ลักษณะดับพจน์.....	69
5.1.2.1.2 tshwɛ:2 แสดงการณ์ลักษณะคงเดิม.....	70
5.1.2.1.3 ke:ɯ3 แสดงการณ์ลักษณะคงเดิม.....	72
5.1.2.2 คำช่วยหลังกริยา (postverbal auxiliary).....	74
5.1.2.2.1 liw6 แสดงการณ์ลักษณะลู่ว่าง.....	74
5.1.2.2.2 tɕiə5 แสดงการณ์ลักษณะประสพการณ์...	75
5.1.2.2.3 tɕiəŋ4 แสดงการณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ และการณ์ลักษณะทรงสภาพ.....	77
5.1.2.2.4 kwe:1 แสดงการณ์ลักษณะดำเนินอยู่.....	79
5.2 กลวิธีทางไวยากรณ์ (grammatical device).....	81
5.2.1 การซ้ำกริยา (verb reduplication).....	81
5.2.2 การเรียงกริยา (verb serialization).....	82
5.2.2.1 คำกริยาหรือกริยาลี้ + คำกริยารอง miŋ3 "ไป"....	82
5.2.2.2 คำกริยาหรือกริยาลี้ + คำกริยารอง tɕə:ŋ3 "มา"...	83
 บทที่ 6 สรุปลผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	 85
6.1 สรุปลผลการวิจัย.....	85
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	88
 บรรณานุกรม.....	 90
 ภาคผนวก.....	 97
 ประวัติผู้เขียน.....	 223

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาเมียน บ้านห้วยแม่ซ้าย ตำบลแม่ฮ่าว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.....	4
2 แสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวและหน่วยเสียงสระประสมในภาษาเมียน บ้านห้วยแม่ซ้าย ตำบลแม่ฮ่าว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.....	5
3 แสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาเมียน บ้านห้วยแม่ซ้าย ตำบลแม่ฮ่าว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.....	6
4 แสดงความสัมพันธ์ของคำศัพท์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการณ์ลักษณะและกาลที่ใช้ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้.....	14
5 แสดงความแตกต่างระหว่างการณ์ลักษณะและกาล.....	25
6 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าแสดงการณ์ลักษณะในภาษาไทยโดยใช้หน้าที่และความหมาย เป็นเกณฑ์ตาม Tasanalai Boonyapatipark (1983).....	33
7 แสดงผลการวิเคราะห์ค่ากริยาแสดงการณ์ลักษณะที่ใช้ในโครงสร้างวลีหลายกริยาใน ภาษาไทยตาม Kingkarn Thepkanjana (1986).....	35
8 แสดงการเปรียบเทียบคำชวกริยากับคำกริยาโดยใช้เกณฑ์ทางความหมาย และเกณฑ์ทางโครงสร้าง.....	67
9 แสดงข้อแตกต่างระหว่างคำชวกริยากับคำกริยารองโดยพิจารณาจากตำแหน่ง การปรากฏ.....	68
10 แสดงรูปแสดงการณ์ลักษณะที่เป็นคำชวกริยาแสดงการณ์ลักษณะประเภทต่าง ๆ ใน ภาษาเมียน.....	80
11 แสดงกลวิธีทางไวยากรณ์ที่แสดงการณ์ลักษณะประเภทต่าง ๆ ในภาษาเมียน.....	84
12 แสดงผลสรุปการวิเคราะห์การณ์ลักษณะในภาษาเมียน.....	86

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1 แสดงการจัดตระกูลภาษาแม่-เข้าของ Chang Kun (1972) จางกงจิ้น (2528) และ Benedict (1975) ตามลำดับ.....	3
2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแสดงกาล กาล และเวลาในภาษาอังกฤษ.....	16
3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแสดงการณั้ลักษณะ การณั้ลักษณะ และลักษณะของเหตุการณ์ ในภาษาไทย.....	17
4 แสดงการแบ่งประเภทของการณั้ลักษณะตาม Comrie (1976).....	31
5 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์การณั้ลักษณะในภาษาเมียน.....	41
6 แสดงประเภทของการณั้ลักษณะในภาษาเมียน.....	62

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงเหตุการณ์ที่มีขอบเขตแน่ชัดของการณ์ลักษณะสมบูรณ์.....	27
2	แสดงเหตุการณ์ที่ไร้ขอบเขตแน่ชัดของการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์.....	27
3	แสดงการมองสภาพภายในของเหตุการณ์ใหญ่ของการณ์ลักษณะเกิดขึ้น.....	54
4	แสดงเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งซึ่งถูกมองว่ามีสภาพนิ่งหรือคงที่.....	56
5	แสดงเหตุการณ์ที่ดำเนินไปในช่วงเวลาซึ่งถูกมองว่ามีลักษณะพลวัต.....	58